

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Nita-Światłowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Magdalena Kalinowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Danuty Bieniarz

po rozpoznaniu w sprawie S. Y. (alias Y.)

oskarżonego z art. 25 (5) (c) brytyjskiej ustawy o dowodach osobistych z 2006 roku oraz i inne

zażalenia wniesionego przez obrońcę poszukiwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 października 2016 roku, sygn. akt III Kop 132/16

w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 12 października 2016 r., sygn. III Kop 132/16 Sąd Okręgowy w Krakowie na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz 607k § 3 k.p.k. orzekł o zastosowaniu wobec obywatela brytyjskiego S. Y. (alias Y.), urodzonego (...) w B. (Wielka Brytania) środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na okres 1 miesiąca od dnia zatrzymania.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia wskazano, że S. Y. (alias Y.) jest poszukiwany europejskim nakazem aresztowania wydanym przez District Judge Magistrates Court Leeds, tj. Sąd w Leeds (Wielka Brytania) z 25 kwietnia 2016 roku w związku z oskarżeniem o to, że posiadał fałszywe dokumenty oraz oszustwa, poszukiwany jest nadto oskarżony o niestawiennictwo przed sądem.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia stwierdzono następnie, że poszukiwany został zatrzymany 30 czerwca 2016 roku, o godzinie 18:45 w miejscowości G., na podstawie wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen, z którego wynika, że „jest poszukiwany przez stronę brytyjską jako osoba skazana za przestępstwo oszustwa popełnione na terenie Wielkiej Brytanii, za które wymierzono mu karę 18 (osiemnastu) miesięcy pozbawienia wolności oraz do przeprowadzenia postępowania za nie stawienie się przed Sądem”.

Sąd I instancji przypomniał, że 1 lipca 2016 roku podejrzany został doprowadzony do Prokuratury Okręgowej w Krakowie, gdzie został przesłuchany, przy czym w złożonych wyjaśnieniach nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów. Prokurator złożył wówczas wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania, a Sąd

Okręgowy, uznając, że wniosek prokuratora o zastosowanie wobec poszukiwanego tymczasowego aresztowania na okres 2 miesięcy zasługiwał na uwzględnienie, zastosował wobec poszukiwanego ten środek zapobiegawczy. Jednak Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z 22 lipca 2016 r. uchylił wydane w tej kwestii postanowienie Sądu Okręgowego nie stosując jakichkolwiek innych środków zapobiegawczych.

W dalszej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia stwierdzono, że 19 września 2016 r. prokurator skierował do Sądu Okręgowego w Krakowie wniosek o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania, którego termin rozpoznania wyznaczono na 30 września 2016 r. Podkreślono przy tym, że na posiedzeniu wyznaczonym na ten dzień poszukiwany stawiał się osobiście wraz ze swoim obrońcą, popierając wniosek o odroczenie terminu tego posiedzenia ze względu na to, że poszukiwany jest wyznania muzułmańskiego i piątek jest dla niego dniem świątecznym, wniosek o wyłączenie tłumacza i wniosek o wyznaczenie tłumacza języka urdu.

Sąd I instancji przypominał, że nie przychylił się wówczas do żadnego z powyższych wniosków uznając, że stanowią jedynie próbę przedłużenia postępowania. Podkreślił nadto, że tak też został oceniony przez Sąd Okręgowy w Krakowie wniosek obrońcy poszukiwanego o wyłączenie sędziego.

Sąd I instancji podkreślił następnie, że na posiedzenie w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania w dniu 12 października 2016 r. poszukiwany nie stawiał się nie wnosząc o odroczenie terminu posiedzenia, ani też nie usprawiedliwiając swojej nieobecności, a jego obrońca poinformował Sąd I instancji, iż poszukiwany nie stawiał się, gdyż świętuje święto Aszura, które przypada na 12 października. W tym kontekście w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przypomniano, że podczas posiedzenia, które odbyło się 30 września 2016 r. poszukiwany został pouczony o tym, iż ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie stanowi podstawy do odroczenia terminu posiedzenia, a ubocznie odnotowano, że święto Aszura przypadało 11 października 2016 r.

Sąd I instancji uznał, że poszukiwany utrudnia wykonanie europejskiego nakazu aresztowania "podejmując środki polegające na nadużyciu przysługujących mu uprawnień i w ten sposób dążąc do odroczenia kolejnego posiedzenia". Podkreślając, że S. Y. (alias Y.) „jest poszukiwany za popełnienie czynu polegającego na niestawieniu przed Sądem brytyjskim”, Sąd Okręgowy stwierdził, iż z jego postępowania wynika, że ma on tendencję do nierespektowania zarządzeń wymiaru sprawiedliwości.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł obrońca poszukiwanego, który – na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. - zaskarżonemu postanowieniu zarzucił obrazę przepisów postępowania karnego, która miała wpływ na treść postanowienia, a mianowicie:

- 1) art. 607k § 3 k.p.k. przez "zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec S. Y., a ponadto wobec braku wniosku o zastosowanie w trybie wskazanego powyżej przepisu tymczasowego aresztowania ze strony właściwego organu uprawnionego do wnioskowania o zastosowanie środka zapobiegawczego w postępowaniu dot. realizacji ENA";
- 2) "przepisu art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie poprzez bezzasadne przyjęcie, że istnieje obawa ucieczki lub ukrycia ściganego S. Y."

Wskazując na powyższe obrońca poszukiwanego wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego orzeczenia przez odmowę zastosowania wobec poszukiwanego tymczasowego aresztowania, względnie zastosowanie innych, nieizolacyjnych środków zapobiegawczych;
- 2) uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Nadto, na zasadzie art. 462 § 1 k.p.k., obrońca wniósł o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia zażalenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odnosząc się do pierwszego spośród zarzutów podniesionych w zażaleniu przypomnienia wymaga, że art. 607k § 3 zdanie pierwsze k.p.k. przewiduje że sąd okręgowy może wobec osoby poszukiwanej europejskim nakazem aresztowania zastosować tymczasowe aresztowania na wniosek prokuratora, oznaczając jego termin na czas niezbędny do przekazania osoby ściganej.

Z art. 607k § 3 k.p.k. wynika, że sąd okręgowy nie może zastosować z urzędu tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej, jednak uregulowanie to należy odnosić wyłącznie do tego etapu postępowania w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, który poprzedza etap sądowy. Skoro bowiem na etapie sądowego postępowania w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania (tj. po wniesieniu sprawy do właściwego miejscowo sądu okręgowego przez prokuratora, do którego właściwy organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej wystąpił z europejskim nakazem aresztowania) prokurator nie jest organem procesowy, lecz stroną procesową, to do przedłużenia tymczasowego aresztowania wniosek prokuratora nie jest już na tym etapie postępowania konieczny (tak też S. Steinborn: Komentarz do art. 607k Kodeksu postępowania karnego, LEX). Za takim rozumieniem art. 607k § 3 k.p.k. przemawia wykładnia systemowa, a konkretnie umiejscowienie art. 607k § 3 k.p.k. w kontekście uregulowań odnoszących się do prokuratorskiego etapu postępowania w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania (tak S. Steinborn: j.w.). Interpretacji tej nie sprzeciwia się decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania, o czym szczegółowo mowa będzie poniżej. Podkreślenia wymaga tu, że organy państwa wykonania europejskiego nakazu aresztowania są zobligowane do podjęcia wszelkich dopuszczalnych prawem działań zmierzających do efektywnego przekazania osoby ściganej (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 15 lipca 2004 r., sygn. II AKZ 257/04, Krakowskie Zeszyty Sądowe nr 9/2004, poz. 41).

Wobec powyższego, skoro w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy - po uchyleniu przez Sąd Apelacyjny ze względów wyłącznie formalnych uprzednio wydanego postanowienia o zastosowaniu wobec S. Y. tymczasowego aresztowania na etapie przedsądowym - ponownie dostrzegł potrzebę zastosowania wobec poszukiwanego tego środka zapobiegawczego dopiero po wydaniu pierwszoinstancyjnego postanowienia o stwierdzeniu prawnej dopuszczalności jego przekazania, to tym samym rozważony zarzut obrońcy należało uznać za niezasadny. Niezależnie od tego odnotowania wymaga, że wbrew twierdzeniu obrońcy prokurator złożył wniosek o zastosowanie wobec poszukiwanego tymczasowego aresztowania na posiedzeniu sądu 12 października 2016 roku (k.68).

Ustosunkowując się do drugiego zarzutu zażalenia należało zważyć, co następuje.

W zaskarżonym postanowieniu Sąd I instancji jako podstawę prawną zaskarżonego postanowienia wskazał art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz 607k § 3 k.p.k., a w zażaleniu złożonym na to postanowienie obrońca poszukiwanego podjął polemikę z twierdzeniem Sądu Okręgowego, że w niniejszej sprawie jest spełniona przesłanka z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.; obrońca twierdził, że Sąd I instancji naruszył art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. bezzasadnie przyjmując, że istnieje obawa ucieczki lub ukrycia ściganego S. Y..

W związku z powyższym podkreślenia wymaga, że poza stwierdzeniem zawartym w art. 607k § 3 k.p.k. in fine, ustawa milczy w kwestii podstaw stosowania tymczasowego aresztowania w wypadku wystąpienia przez państwo obce z europejskim nakazem aresztowania. Może w związku z tym powstać wątpliwość co do stosowania tu ogólnej przesłanki tymczasowego aresztowania, określonej w art. 249 k.p.k. oraz przesłanek szczególnych, wskazanych w art. 258 k.p.k. W art. 607k § 3 zdanie trzecie k.p.k. podstawa stosowania tymczasowego aresztowania w związku z europejskim nakazem aresztowania jest określona jako samoistna. W tym kontekście Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 czerwca 2014 r., sygn. I KZP 9/14 stwierdził, że w odniesieniu do tymczasowego aresztowania stosowanego w związku z europejskim nakazem aresztowania nie znajduje zastosowania art. 258 k.p.k. We powołanym powyżej postanowieniu Sąd Najwyższy wskazał, że: „ratio legis przepisu normującego stosowanie tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej sprowadza się do tego tylko, by zapobiec utrudnianiu przez nią postępowania o jej wydanie, a w szczególności uniemożliwić ucieczkę (tak art. 12 Decyzji ramowej Rady)“. Chodzi tu o art. 12 decyzji ramowej Rady UE nr 2002/584/WSiSW z 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób

między Państwami Członkowskimi, który w polskiej wersji językowej przewiduje: „Kiedy osoba zostaje aresztowana na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, wykonujący nakaz organ sądowy podejmuje decyzję, czy osoba ta powinna pozostać zatrzymana, zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania. Osoba ta może być zwolniona tymczasowo w dowolnym terminie zgodnie z prawem krajowym wykonującego nakaz Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że właściwy organ Państwa Członkowskiego, o którym mowa, podejmuje wszelkie środki, jakie uważa za niezbędne, aby zapobiec ucieczce tej osoby”. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że zastosowanie znajduje tu zasada ultima ratio, wyrażona w art. 257 § 1 k.p.k., co powoduje, że rozważeniu podlega tu ta okoliczność, czy stosowanie aresztu jest in concreto konieczne, zwłaszcza po to, by uniemożliwić osobie ściganej ucieczkę przed zatrzymaniem i przekazaniem państwu wydania nakazu europejskiego.

W świetle orzeczenia Sądu Najwyższego względ na zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowania w przedmiocie przekazania jest zatem wyłączną szczególną podstawą tymczasowego aresztowania. W konsekwencji powołanie się przez Sąd I instancji w petitum zażalenia na podstawę prawną z art. 249 § 1 k.p.k. oraz z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. było niezasadne.

Powyższe uchybienie o charakterze czysto formalnym nie prowadzi do stwierdzenia zasadności drugiego spośród zarzutów podniesionych w zażaleniu; art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. nie znajduje tu zastosowania, lecz wyłączną podstawą szczególną tymczasowego aresztowania w związku z europejskim nakazem aresztowania jest w istocie zbieżny treściowo z uregulowaniem zawartym w tym przepisie względ na zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowania w przedmiocie przekazania.

W świetle art. 607k § 3 k.p.k., interpretowanego z uwzględnieniem art. 12 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania, który ten przepis implementuje na grunt polskiego porządku prawnego, wykonanie europejskiego nakazu aresztowania skierowanego do Polski przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, nie zawsze wymaga izolacji osoby, której dotyczy nakaz europejski (por. R.A. Stefański, Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2006 r., Wojskowy Przegląd Prawniczy 2007, nr 2, s. 92; zob. także postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 września 2010 r., sygn. II AKz 502/10, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2010, nr 4, poz. 23). Możliwe jest tu zastosowanie tymczasowego aresztowania, jak również poprzestanie na zastosowaniu nieizolacyjnego środka zapobiegawczego bądź niezastosowanie jakiegokolwiek środka zapobiegawczego, pod warunkiem, że pomimo niezastosowania jakiegokolwiek środka zapobiegawczego, możliwe będzie przekazanie osoby ściganej państwu obcemu.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko zajęte przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu, że w niniejszej sprawie. dla zabezpieczenia możliwości przekazania poszukiwanego do Wielkiej Brytanii konieczne jest sięgnięcie po najsurowszy środek zapobiegawczy.

Uzasadniając powyższe należy podkreślić, że Sąd I instancji zasadnie uwzględnił i trafnie ocenił fakt, że poszukiwany swoim zachowaniem zmierza do utrudniania postępowania.

Z perspektywy występowania w niniejszej sprawie szczególnej podstawy stosowania tymczasowego aresztowania istotne jest przede wszystkim to, że aktualne miejsce pobytu poszukiwanego nie jest znane. Poszukiwany zwolnił się z pracy pod koniec lipca 2016 r., dom, w którym miał mieszkać jest zamknięty (vide zapisek urzędowy z 17 października 2016 r., k. 88), a postanowieniem z 24 października 2016 r., sygn. III Kop 132/16 Sąd Okręgowy zarządził poszukiwania S. Y. (Y.) listem gończym (vide k. 101).

Wobec powyższego tut. Sąd jest zwolniony z potrzeby jakiegokolwiek ustosunkowywania się do zawartych w uzasadnieniu zażalenia argumentów polemicznych obrońcy na temat daty dziennej, w której muzułmańskie święta Aszura było obchodzone w Polsce w październiku tego roku przez tych muzułmanów, którzy stanowią polskiej grupy etnicznej tzw. Tatarów, lecz wywodzą się z Pakistanu, Afganistanu i Indii, jak również do informacji na temat dostępnych źródeł wiedzy obrońcy na temat zwyczajów muzułmańskich i karaïmskich.

Orzeczenie przez Sąd Apelacyjny i utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia zdezaktualizowało wniosek obrońcy o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia zażalenia.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, orzeczono jak na wstępie.